

**CENTRUM
EUROPY
WSCHODNIEJ**

UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

Maksim Bidziura

**Ewolucja retoryki Aleksandra Łukaszenki
w sprawie inwazji Federacji Rosyjskiej
na Ukrainę (styczeń–październik 2022 roku)**

KOMENTARZE / POLITYKA

**Nr 34
2023**

Copyright © Centrum Europy Wschodniej UMCS

REDAKCJA NAUKOWA:

Prof. dr hab. Walenty Baluk

Dr Nadia Gergało-Dąbek

PROJEKT OKŁADKI I STRON TYTUŁOWYCH:

Mgr Barbara Targońska

WYDAWCA:

**Centrum Europy Wschodniej
Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie**

ul. Głęboka 45, 20-612 Lublin,
tel. (+48) 81 537 25 04
biuro@centrum.umcs.pl
<http://www.centrum.umcs.pl>

KOMENTARZE / POLITYKA Nr 34

Maksim Bidziura

**Ewolucja retoryki Aleksandra Łukaszenki
w sprawie inwazji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę
(styczeń–październik 2022 roku)**

LUBLIN, czerwiec 2023

24 lutego 2022 roku Rosja oficjalnie rozpoczęła inwazję na Ukrainę nazywając ją „specjalną operacją wojskową”.¹

Kampania wojskowa Federacji Rosyjskiej zaczęła się po długim przygotowaniu jej wojsk i uznaniu przez Rosję samozwańczych Donieckiej i Ługańskiej Republik Ludowych.

Białoruś udostępniła swoje terytorium rosyjskiej armii, co potwierdziły władze tego kraju². Poszczególni wojskowi i urzędnicy państwowi z Ukrainy wielokrotnie twierdzili o bezpośrednim udziale armii białoruskiej w inwazji³. Z kolei ministerstwa obrony Białorusi, Rosji i Stanów Zjednoczonych, a także kancelaria prezydenta Ukrainy zaprzeczały tym informacjom⁴. Celem niniejszej pracy jest analiza retoryki prezydenta Białorusi od początku roku do października 2022 r. Materiałem do badań posłużyły zarówno oficjalne oświadczenia i przemówienia prezydenta Łukaszenki, jak też jego wywiady oraz wypowiedzi, które miały miejsce przy różnych okazjach. W pracy wykorzystano metodę analizy dyskursu, analizy treści oraz analizę porównawczą. Materiał został przedstawiony w ujęciu chronologicznym.

„Aleksandrze Grigoriewiczu, proszę mi powiedzieć: to jest niezwykle ważne dla mnie jako osoby, która kocha swój kraj, w którym od rosyjskich najemników, od rosyjskiej broni zginęło już 14 tysięcy ludzi. Dla mnie niezwykle ważne jest, aby terytorium Białorusi, granica z Białorusią była chroniona przez białoruską straż graniczną, białoruskie oddziały, aby nie stali tam Rosjanie. Czy może Pan teraz powtórzyć, że z terytorium Białorusi nie przyjdą do nas żadni Rosjanie?

– Nigdy.
– Dziękuję.
– Zwłaszcza nie z bronią. Ja, Dmitriju, jestem strażnikiem granicy.”

Z wywiadu dla ukraińskiego dziennikarza Dmitrija Gordona z 06.09.2020 r. <https://gordonua.com/publications/nikогда-s-territorii-belarusi-v-ukrainu-ne-pridut-rossijane-polnyj-tekst-interviu-lukashenko-gordonu-1512658.html>

¹ Tekst powstał w ramach praktyk w Centrum Europy Wschodniej UMCS.

² Лукашенко подтвердил участие Беларуси в СВО в Украине, но есть важные нюансы, БЕЛТА, <https://www.belta.by/president/view/lukashenko-podtverdil-uchastie-belarusi-v-svo-v-ukraine-no-est-vazhnye-njuansy-527204-2022/>, [dostęp: 31.03.2023].

³ На Чернігівщину зайшли білоруські війська, „Українська правда”, 01.03.2022,

<https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/1/7327083/>;

https://twitter.com/verkhovna_rada/status/1498591541920686082, [dostęp: 31.03.2023].

⁴ Kancelaria Zelenskiego nie potwierdza wkroczenia armii Białorusi na Ukrainę, „Rzeczpospolita”, 01.03.2022, <https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art35781811-kancelaria-zelenskiego-nie-potwierdza-wkroczenia-armii-bialorusi-na-ukraine>, [dostęp: 31.03.2023].

Stosunki przed inwazją

Stosunki dyplomatyczne między Białorusią a Ukrainą trwają od ponad 30 lat. Przez lata niepodległości oba kraje osiągnęły status jednego z kluczowych partnerów handlowych i gospodarczych Białorusi i podpisały ponad sto traktatów i umów o dobrosąsiedztwie i współpracy. Jednak współudział reżimu w wojnie zniszczył cały dorobek współpracy, który istniał między tymi dwoma krajami.

Zwycięstwo ukraińskiego Euromajdanu i rozpoczęcie wojny rosyjsko-ukraińskiej w 2014 roku pozwoliło Łukaszence wykorzystać Ukrainę do odmrożenia stosunków z Zachodem. Wykorzystując sytuację, dyktator przyjął rolę „rozmiejcy”, organizując spotkanie czwórki normandzkiej w Mińsku. Pół roku później UE zdecydowała się znacznie złagodzić reżim sankcji, a restrykcje zostały czasowo zniesione wobec samego Łukaszenki.

Pierwsze i ostatnie spotkanie Aleksandra Łukaszenki z Wołodymyrem Zełenskim miało miejsce na Forum Regionów Białorusi i Ukrainy w 2019 roku. Łukaszenka zadeklarował wówczas wieczną przyjaźń i miłość do Ukraińców i zapewnił nowo wybranego prezydenta Ukrainy, że jego sąsiedzi nigdy nie będą mieli problemów z Białorusią. „Zawsze będziemy waszymi najżyczliwszymi, najbardziej wiarygodnymi zwolennikami, partnerami”⁵ – dodał Łukaszenka. Na forum omówiono również partnerstwo gospodarcze w sektorze przemysłowym.

Dzięki populizmowi i balansowaniu między Zachodem a Rosją Łukaszence udało się zdobyć zaufanie Ukraińców. W 2019 roku dyktator został najpopularniejszym zagranicznym politykiem w Ukrainie⁶.

W 2020 roku stosunki między państwami zaczęły się wyraźnie pogarszać, pierwszym incydentem było zakłócenie operacji specjalnej mającej na celu ekstradycję tzw. „wagnerowców” na Ukrainę, później kontrola samochodu ambasadora Ukrainy przez białoruskich pograniczników i zatrzymanie tzw. grupy Mikołaja Awtuchowicza. Łukaszenka zaczął demonstrować swoją lojalność wobec Kremla otwarcie posuwając się do oskarżenia Ukrainy o mieszanie się w sprawę Białorusi.

Mimo jego negatywnej retoryki, stosunki handlowe i gospodarcze między oboma krajami były kontynuowane, a po wprowadzeniu unijnych sankcji Białoruś nawet zwiększyła eksport niektórych towarów na Ukrainę, np. produktów naftowych.

---

⁵ Учасце в пленарным засяданні ІІ Форума рэгіёнаў Беларусі і Украіны, офіцыйны сайт Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/uchastie-v-zasedanii-ii-foruma-regionov-belarusi-i-ukrainy-22155>, [dostęp: 31.03.2023]. Tu i dalej tłumaczenie moje – M.B.

⁶ Найкраще українці ставляться до очільника країни-сусіда – опитування, „Українська правда”, 11.11.2019, <https://www.pravda.com.ua/news/2019/11/11/7231650/>, [dostęp: 31.03.2023].

W lutym 2022 roku reżim Łukaszenki otwarcie poparł rosyjską inwazję na Ukrainę, udostępniając swoje terytorium jako przyczółek dla wojsk rosyjskich. Białorusini otwarcie wyrażali swoją niezgodę na działania reżimu: „partyzanci kolejowi” zapobiegli atakowi na Kijów z Białorusi, Białorusini na całym świecie zaczęli pomagać ukraińskim uchodźcom, a białoruscy ochotnicy zgłosili się do obrony Ukrainy przed rosyjskim okupantem.

Jednak pomimo tego, że reżim Łukaszenki udostępnił tereny Białorusi do wystrzeliwania rakiet i sprzętu wojskowego, nie doszło do zerwania stosunków dyplomatycznych między krajami, choć władze ukraińskie wielokrotnie ostrzegwały reżim białoruski, że do tego dojdzie, jeśli wojska białoruskie wkroczą do wojny.

Od początku 2022 roku do wybuchu wielkiej wojny można prześledzić negatywną ocenę przez białoruskiego dyktatora ukraińskiego kierownictwa i prezydenta w szczególności. Ukraina krytykowana była również z powodu nielojalności wobec Rosji, przyjazne stosunki z którą mają być rzekomo uzasadnione wspólnym słowiańskim rodowodem. Białoruski prezydent chętnie i często poruszał kwestię ukraińską, wymieniając w swoich komentarzach wpływy Zachodu, faszystowskie ugrupowania/przywódców, prowokacje ze strony ukraińskiej oraz możliwość zagrożenia z kierunku południowego. Jednocześnie zastrzegł, że Białoruś nie będzie brała udziału w akcjach militarnych, ale jest gotowa zdecydowanie stanąć w obronie swoich terytoriów i przeprowadzić działania w interesie Białorusi i Rosji.

Pozycja reżimu Łukaszenki w sprawie inwazji

Pierwsze oświadczenie w 2022 roku na temat Ukrainy Łukaszenka wygłosił 7 stycznia w Mińsku, podczas wizyty w kościele czcigodnych świętych w Optinie. W swoim przemówieniu wskazał on na nadchodzącą zmianę świata, w szczególności na zmianę składu starych lub powstanie nowych organizacji międzynarodowych o charakterze polityczno-militarnym. Ponadto zaakcentował uwagę na nierozzerwalnej więzi duchowej między Białorusią a Rosją i wezwał Ukrainę do powrotu na „łono wspólnej wiary z Białorusią”⁷.

---

⁷ *Посещение храма Преподобных Оптинских старцев в Минске*, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/poseshchenie-hrama-prepodobnyh-optinskih-starcev-v-minske>, [dostęp: 31.03.2023].

11 marca 2022 r. Aleksander Łukaszenka powiedział, że atak Rosji na Ukrainę był konieczny, nazywając go „uderzeniem prewencyjnym”, w przeciwnym razie, jego zdaniem, Ukraina zaatakowałaby Białoruś⁸.

„A ja wam teraz pokażę, skąd przygotowywano atak na Białoruś. I gdyby sześć godzin przed operacją nie było uderzenia wyprzedzającego na pozycje – cztery pozycje, pokażę teraz mapę, przynieście – to zaatakowaliby nasze wojska, Białorusi i Rosji, które były na ćwiczeniach. Więc nie rozpoczęliśmy tej wojny, nasze sumienie jest czyste. Dobrze, że to zaczęliśmy. Broń biologiczna, największe elektrownie atomowe – i [oni, Ukraińcy] byli już gotowi to wszystko wysadzić.”

Źródło:

<https://www.pravda.com.ua/rus/news/2022/03/11/7330>

1 kwietnia 2022 r. służba prasowa Władimira Putina poinformowała, że Aleksander Łukaszenka w rozmowie telefonicznej poparł działania Rosji w wojnie z Ukrainą⁹.

17 stycznia 2022 r. zostało przedstawione sprawozdanie z koncepcji wspólnego ćwiczenia operacyjnego sił zbrojnych

Białorusi i Rosji. Łukaszenka rozpoczął spotkanie od poruszenia kwestii gromadzenia przez Ukrainę jednostek Gwardii Narodowej, których określił jako „radykalnych nacjonalistów”: „To jest jeszcze gorsze, niż wojska NATO. A to wszystko w bezpośrednim sąsiedztwie granicy państwowej naszego kraju. Znowu pod pozorem walki z migrantami. Migranci nie pojedą tam nawet w najczarniejszych snach. Nie jadą tam i nie jadą na Ukrainę, rozumiemy to bardzo dobrze. Ukraińscy ludzie sami uciekają z Ukrainy, natomiast oni będą «bronić się przed migrantami z Białorusi»”¹⁰ – ironizował Aleksander Łukaszenka. – „Przy granicy z Ukrainą prowadzona jest operacja specjalna Polesie, na tereny przygraniczne Ukrainy wycofano do 10 tys. wojskowych.”¹¹ Wspomniał o dynamice gromadzenia wojsk na południowych granicach Białorusi. Jeszcze w grudniu 2021 roku uzgodnił z prezydentem Federacji Rosyjskiej wspólne przeprowadzenie nieplanowanych konkretnych działań na zachodnich granicach Państwa Związkowego i na południowej flance Białorusi. Wypowiedział się też ironicznie o możliwości rozpoczęcia wojny na pełną skalę. „To jest również granica państwa Unii. Wypracowanie pewnego planu w konfrontacji tych sił: zachodniej [państwa bałtyckie i Polska] i południowej [Ukraina] powinno być normalnym ćwiczeniem. Planowaliśmy rozpocząć ćwiczenia w lutym. Ustalcie dokładną datę, dajcie

⁸ Лукашенко на встрече с президентом РФ Путиным в Москве 11 марта, „Українська правда”, <https://www.pravda.com.ua/rus/news/2022/03/11/7330394/>, [dostęp: 31.03.2023].

⁹ Телефонный разговор с Президентом России Владимиром Путиным, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/telefonnyy-razgovor-s-prezidentom-rossii-vladimirom-putinyim-1648807064>, [dostęp: 31.03.2023].

¹⁰ Доклад о замысле совместного оперативного учения вооруженных сил Беларуси и России, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/doklad-o-zamysle-sovmestnogo-operativnogo-ucheniya-vooruzhennyh-sil-belarusi-i-rossii>, [dostęp: 31.03.2023].

¹¹ Tamże.

nam znać, żeby nie robiono nam wyrzutów, że ściągamy tu nagle jakieś wojska, prawie idąc na wojnę”¹².

21 stycznia 2022 r., wyjazd roboczy do obwodu brzeskiego w celu omówienia bezpieczeństwa państwa.

Aleksander Łukaszenka stwierdził, że z duszy narodu ukraińskiego wydzierano wszystko, co możliwe. Przede wszystkim pamięć o narodach słowiańskich, wspólne korzenie, język, kod kulturowy i etniczny, który łączy narody. „Wszyscy próbują niszczyć w duszy Ukraińców. Nigdy nie wyobrażaliśmy sobie, że kilka dekad po zakończeniu Wielkiej Wojny Ojczyźnianej młodzież z nazistowskimi swastykami będzie maszerować głównymi ulicami Kijowa i innych miast. To jest też jeden z powodów, dla których dzisiaj musimy reagować tutaj, na południu naszego kraju, na sytuację, która się rozwija”¹³ – powiedział.

Podkreślił, że Białoruś doskonale zdaje sobie sprawę z tego, co dzieje się na południu i w ogóle wzdłuż granic kraju. „Mamy dobry pomysł, jak na to zareagować. Dlatego jest takie mądre powiedzenie: jeśli chcesz pokoju, szykuj się do wojny. Brutalne, ale takie męskie. Musimy zrobić wszystko, aby nie dać się zaskoczyć i aby w odpowiednim momencie móc zareagować. Jestem absolutnie przekonany, że wy, panowie w mundurach, wiecie, co musimy zrobić, aby chronić naszą ziemię”¹⁴. Jednocześnie Aleksander Łukaszenka podkreślił, że jeśli zaczną rozmieszczać wojska przeciwko Państwu Związkowemu, stawiać je na krawędzi przetrwania różnego rodzaju sankcjami, zastraszać i grozić, to Białoruś i Rosja „tak się złamią, że nie będzie to zaskoczeniem”¹⁵.

25 stycznia 2022 r., spotkanie w Narodowej Akademii Nauk Białorusi.

Na spotkaniu z pracownikami Narodowej Akademii Nauk Białorusi Aleksander Łukaszenka zwrócił uwagę na planowy charakter wspólnych ćwiczeń i fakt, że zbiegły się one z działaniami, które Białoruś podejmuje w celu wzmocnienia swoich południowych granic, gdzie wysłano dodatkowy kontyngent własnych sił zbrojnych. „To my tego potrzebujemy, a nie Rosja. W wyniku tego ćwiczenia zobaczymy, gdzie i na jakich jednostkach musimy się skupić. Jest to demonstracja naszej siły. Powinni widzieć, że nie jesteśmy sami i w razie potrzeby będziemy się bronić. Chcę jeszcze raz podkreślić: nie myślcie, że eskalujemy

---

¹² Встреча с Президентом России Владимиром Путиным 29 декабря 2021 г., официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/vstrecha-s-prezidentom-rossii-vladimirom-putinyim-1640776985>, [dostęp: 31.03.2023].

¹³ Рабочая поездка в Брестскую область, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/rabochaja-poezdka-v-brestskuju-oblast-14204>, [dostęp: 31.03.2023].

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

sytuację, że potrzebujemy tej wojny. Nie potrzebujemy tego. Ale jeśli tak się stanie, musimy być gotowi na wszystko i nasze wojsko [również].”¹⁶

3 lutego 2022 r., spotkanie z ministrem obrony Federacji Rosyjskiej Siergiejem Shoigu.

Podczas spotkania Łukaszenka wymienił główny cel ćwiczeń, którym jest opanowanie przez białoruskich żołnierzy nowoczesnego sprzętu wojskowego, który zostanie zakupiony od Rosji w 2022 roku i w latach następnych. Podkreślił też znaczenie tego procesu w związku z polityką rozszerzenia NATO i dążeniem Ukrainy do przystąpienia do sojuszu.¹⁷

4 lutego 2022 r., wywiad dla rosyjskiego dziennikarza Władimira Sołowjowa.

W wywiadzie Łukaszenka mówił na temat możliwej wojny w Ukrainie, zaznaczając, że nie jest to pragnienie samej Ukrainy, ale zewnętrzny wpływ Stanów Zjednoczonych Ameryki. Skomentował też prezydenta Ukrainy: „A ja Zełenskigo traktowałem tak: no tak, jest młody, nie przemyślał tego i tak dalej. To się gromadziło. Ale kiedy zaczął mówić otwarcie: «Ameryka to my, przyjdźcie tu, a Rosja i Białoruś to wrogowie» – to już zwariował”¹⁸.

„To jest jasne. Ukraina nigdy nie pójdzie z nami na wojnę: ta wojna będzie trwała trzy, najwyżej cztery dni. Nie będzie tam nikogo, kto mógłby walczyć przeciwko nam. Ci, którzy są tam pokazani z tymi drewnianymi karabinami szturmowymi, jak trenują.”

Źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=tWBkWIQKWe8>

14 lutego 2022 r., spotkanie z ukraińskim politykiem i państwowcem Aleksandrem Morozem.

Na spotkaniu Aleksander Łukaszenka wskazał na niezaangażowanie Białorusi w zastrzeżenie stosunków białorusko-ukraińskich oraz na, w jego ocenie, wieloletnią jasną i zrozumiałą dla Ukrainy politykę, która jest prowadzona do tej pory. „Te bzdury o tym, że Łukaszenka jest gotowy do ataku na Ukrainę. Słuchaj, nigdy nie potrzebowałem tego, nie

---

¹⁶ Заседание-совещание с Национальной академией наук Беларуси, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/ceremoniya-vrucheniya-gospremiy-i-diplomov-akademika-i-chlena-korrespondenta-uchenym-nacionalnoy-akademii-nauk>, [dostęp: 31.03.2023].

¹⁷ Встреча с Министром обороны Российской Федерации Сергеем Шойгу, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/vstrecha-s-ministrom-oborony-rossiyskoy-federacii-sergeem-shoygu>, [dostęp: 31.03.2023].

¹⁸ Интервью журналисту ВГТРК Владимиру Соловьеву, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/intervyu-zhurnalistu-vgtrk-vladimiru-solovevu>, [dostęp: 31.03.2023].

potrzebuję tego teraz. Ale to, co wasze władze robią wobec Białorusi, jest poza analizą, poza zdrowym rozsądkiem”¹⁹ – stwierdził Łukaszenka.

17 lutego 2022 r., udział we wspólnym ćwiczeniu operacyjnym Sił Zbrojnych Białorusi i Rosji „Union Resolve 2022”.

Na poligonie Aleksander Łukaszenka powiedział, że nie jest znany termin zakończenia wspólnych ćwiczeń z Federacją Rosyjską i wyraził lojalne podejście do kwestii uznania samozwańczych DRL i ŁRL przez Rosję, a następnie Białoruś. Jednocześnie zwrócił uwagę na kwestię ustanowienia pokoju na Donbasie. Zdaniem Łukaszenki, o konflikcie w południowo-wschodniej części Ukrainy można by już dawno zapomnieć, gdyby tego chcieli przywódcy tego kraju.

„Ukraina zawsze mówi o tym: na Donbasie powinien być pokój. Dobrze, ustanówmy ten pokój, podejmiemy kroki w tym kierunku. Nie tańczmy do pewnych dowódców, którzy siedzą za oceanem, ale patrzmy na ziemię ukraińską, bo wojna jest na terytorium Ukrainy. Mówiłem to do wszystkich prezydentów Ukrainy, a najbardziej do Poroszenki. A do Zełenskigo: «Masz wojnę, co dziś powiedzieć, kto ma rację, a kto nie. Konieczne jest zatrzymanie wojny, ustanowienie normalnego życia na Donbasie». A Putin (przekazałem Poroszence) jest gotów w tym pomóc. Nie chcą tego. Dla nich jest chyba lepiej, że ktoś straszy kogoś, a jeszcze bardziej, że ktoś walczy z kimś”²⁰.

18 lutego 2022 r., rozmowa z prezydentem Rosji Władimirem Putinem.

Aleksander Łukaszenka wyraził przekonanie, że Białoruś i Rosja wspólnymi siłami będą w stanie przezwyciężyć najtrudniejsze sytuacje, stawić czoła wszelkim wyzwaniom i zagrożeniom oraz budować wspólną przyszłość. W imieniu narodów białoruskiego i rosyjskiego wyraził też niechęć nie tylko do wojny, ale i do eskalacji wszelkich konfliktów, omawiając jednocześnie możliwe wspólne działania w odpowiedzi na rzekomo agresywne zachowanie zachodnich partnerów.

Mówiąc o wojskowym i politycznym spektrum spraw, Łukaszenka powiedział: „Musimy reagować zarówno w zakresie naszych ćwiczeń wojskowych, jak i dyplomacji. Myślę, że i w tym przypadku nie mają szans na sukces. Pierwszą rundę przegrali bardzo dotkliwie. Dziś myślę, że już idą do drugiej rundy. Straszanie całego świata, że jutro zaatakujemy,

---

¹⁹ *Встреча с известным политическим и государственным деятелем Украины Александром Морозом*, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/vstrecha-s-politicheskim-i-gosudarstvennym-deyatelem-ukrainy-aleksandrom-morozom>, [dostęp: 31.03.2023].

²⁰ *Участие в совместном оперативном учении вооруженных сил Беларуси и России „Союзная решимость – 2022”*, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/uchastie-v-sovmestnom-operativnom-uchenii-vooruzhennyh-sil-belarusi-i-rossii-soyuznaya-reshimost-2022>, [dostęp: 31.03.2023].

otoczmy, zniszczymy Ukrainę itd., choć nigdy nie mieliśmy żadnych planów, niezależnie od tego, jak bardzo dyskutowaliśmy o tych kwestiach. Ale będziemy uczyć ludzi jak walczyć [mowa o ćwiczeniach i szkoleniach wojskowych – M.B.], od tego nie ma ucieczki”²¹.

22 lutego 2022 r. Przemówienie Aleksandra Łukaszenki na uroczystym spotkaniu z okazji Dnia Obrońców Ojczyzny i Dnia Sił Zbrojnych Republiki Białoruś.

Aleksander Łukaszenka powiedział na spotkaniu, że przeciwko Białorusi prowadzona jest wojna hybrydowa, wojna tłumienia kraju poprzez masową informację, wojna gospodarcza, finansowa, wyrażająca się w sankcjach. Podkreślił neutralność Republiki Białoruś.

„Ale to nie jest nasza wina. Nie wybraliśmy naszej Ojczyzny, tak było historycznie, przez wieki. Zawsze sialiśmy tylko pokój i nie mamy się czego wstydzić: nie [jesteśmy] za konfrontacją między Ukrainą a Rosją, między Donbasem, Donieckiem i Ługańskiem. Pamiętajcie moje stanowisko: zawsze oferowaliśmy pokój. I z tej wysokiej mównicy w tym ostrym okresie chcę jeszcze raz [po spotkaniu z prezydentem Rosji – M.B.] zaapelować do narodu i kierownictwa ukraińskiego, jeśli jeszcze nie przekroczyli czerwonej linii: zrobmy tak, abyśmy my, Słowianie, zawsze żyli w pokoju i zgodzie.

Wszystko przemija: nie tylko konfrontacje, konflikty, ale i najstraszniejsze wojny. Wszystko przemija, wszystko zostaje zapomniane. Cały problem polega na tym, jak głęboka będzie blizna w sercach naszych słowiańskich narodów po naszych konfliktach. Więc jeszcze raz proponuję: przestańcie, omijajcie wzrokiem tych zamorskich mistrzów. Nie przyniosą ci oni szczęścia. Gdy tylko staniesz się dla nich niepożądany, wyrzucą cię na śmietnik historii. To jest nasza droga – droga pokoju i harmonii.

Ale ci, którzy ostrzą bagnety, przede wszystkim na zachodzie naszego kraju (podkreślam: na zachodzie), pamiętajcie: my nigdy nie byliśmy zdrajcami i nigdy nimi nie będziemy. A jak planujecie, to przez Białoruś nie będziecie mogli strzelać Rosjanom w plecy. Dlatego raz jeszcze powtarzam: musicie się uspokoić, wziąć głowę w swoje ręce i podjąć właściwą decyzję w interesie narodów. Narody, które zginą, nie daj Boże, żeby zaczęła się wojna, nie chcą tej wojny, nie chcą umierać. Chcą żyć jak wszyscy inni. Żegnając was dzisiaj, chciałbym jeszcze raz przypomnieć i prosić: żyjcie tak, jak żyliście do dzisiaj. Praca, wakacje, śluby, zabawa, dzieci, studia – to wszystko trwa. I żeby to utrzymać, my, mężczyźni, po to właśnie istniejemy. Szczęścia dla was!”²²

---

²¹ Переговоры с Президентом России Владимиром Путиным, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/aleksandr-lukashenko-sovershit-rabochiy-vizit-v-rossiyskuyu-federaciyu-1645016706>, [dostęp: 31.03.2023].

²² Торжественное собрание, посвященное Дню защитников Отечества и Вооруженных Сил Республики Беларусь, официальный сайт Президента Республики Беларусь,

24 lutego 2022 r. Spotkanie operacyjne Aleksandra Łukaszenki z wojskiem.

Spotkanie z wojskowymi rozpoczęło się od omówienia stanu granic na obwodzie zachodniej i południowej części Białorusi. Białoruskie kierownictwo z wyprzedzeniem wiedziało o rozpoczęciu „operacji specjalnej”. Według A. Łukaszenki pod Białorusią powstają grupy, które mają zaatakować Rosję, gdy wejdą na teren Białorusi. Łukaszenka zdecydowanie poparł działania w zakresie „demilitaryzacji” i „denacjonalizacji” terytorium Ukrainy. Skrytykował ukraińskie kierownictwo za politykę nielojalności wobec Rosji. Jednocześnie oświadczył, że ludność białoruska nie ma się czego obawiać, wojska białoruskie nie wezmą udziału w „operacji specjalnej” wspólnie z Rosją i podkreślił, że w razie potrzeby jest gotów udzielić pomocy Białorusi i Rosji.

„Oto co przeczytałem: «około 5 rano ukraińska granica państwowa na odcinku rosyjsko-białoruskim została zaatakowana przez rosyjskie oddziały wspierane przez Białoruś». Łobuzy są ekstremalni! Nasze wojska nie biorą udziału w tej operacji!” – oburzył się Łukaszenka. Ponadto dodał: „Nie zamierzamy usprawiedliwiać się mówiąc, że bierzemy udział lub nie bierzemy udziału w tym konflikcie. Powtarzam: naszych wojsk tam nie ma. Ale jeśli będzie to konieczne, jeśli będzie potrzeba dla Białorusi i Rosji, to one tam będą.”²³

26 lutego 2022 r. Wizytacja ogólnokrajowych zawodów młodzieżowych w biathlonie i biegach narciarskich.

Po pierwszych dwóch dniach pełnowymiarowej inwazji Rosji na Ukrainę Łukaszenka powiedział, że jest gotów zapewnić platformę do negocjacji w celu uregulowania konfliktu. Wezwał Ukrainę, by zgodziła się na warunki Rosji i zasiadła do stołu negocjacyjnego zgodnie z wymaganiami drugiej strony. Przy okazji przypomniał o groźbie interwencji prywatnych kampanii wojskowych (PKW), grup bandyckich z Afganistanu i Bliskiego Wschodu.

„Jutro będzie wojna, a pojutrze maszynka do mięsa. Więc jeśli mają jakieś mózgi, to niech kombinują, niech siadają do stołu. Jeśli po raz trzeci w ostatnich dniach Rosja napiera na nich i daje im zgodę, a oni już zgadzają się na warunki, które Rosja dzisiaj proponuje, to dlaczego się wahamy, bo giną ludzie! To przede wszystkim.

A jutro może nikt nie będzie musiał negocjować. Może zwycięski kraj po prostu nie będzie z nikim rozmawiał. Więc, cóż, szaleńcy! I wydaje mi się, że po raz kolejny są siły,

---

<https://president.gov.by/ru/events/torzhestvennoe-sobranie-posvyashchennoe-dnyu-zashchitnikov-otechestva-i-vooruzhennyh-sil-respubliki-belarus>, [dostęp: 31.03.2023].

²³ *Оперативное совещание с военными*, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/operativnoe-soveshchanie-s-voennymi>, [dostęp: 31.03.2023].

które naciskają, naciskają, naciskają ten reżim na Ukrainie: nie poddawajcie się, przyjdą banderowcy z Afganistanu, dorzucimy jeszcze trochę z Bliskiego Wschodu. Wystarczająco dużo jest też własnych PKW. To zawodowi wojownicy, zawodowi mordercy. A jeśli się w to zaangażują, to proszę sobie wyobrazić, co będzie się działo w Ukrainie. Dlatego ani Rosja, ani my nie potrzebujemy tego, by zrobiło się nam gorzej.”²⁴

27 lutego 2022 r. Głosowanie w referendum republikańskim w sprawie poprawek do Konstytucji Białorusi.

Swoje wystąpienie na platformie wyborczej Łukaszenka rozpoczął od komentarza do wideo przemówienia prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskiego na temat narodu białoruskiego. Stanowczo potępiając prezydenta Ukrainy, wezwał stronę ukraińską do negocjacji z Federacją Rosyjską na terytorium Białorusi, dodając, że jest zaniepokojony cierpieniem narodu ukraińskiego. Potwierdził też, że z terytorium Białorusi wystrzelono rakiety na pozycje w Ukrainie. Według Łukaszenki, strona białoruska wiedziała o zbliżającym się uderzeniu kilku dywizjonów raketowych, ale uderzenie zostało przeprowadzone przez wojska rosyjskie. Nazwał Amerykanów sprawcami wojny w Ukrainie i wskazał na chęć wykorzystania przez Stany Zjednoczone konfliktu w Ukrainie, by rozwiązać również kwestię białoruską. Radził stronie ukraińskiej, by zgodziła się na tzw. denazyfikację. „Nie będzie nazistów, będą normalni, świadomi narodowo ludzie, a nie banderowcy”. Również przy okazji prezydent Białorusi wyraził swój punkt widzenia, że Donbas nie jest już własnością Ukrainy. Według Łukaszenki, wojska białoruskie znajdują się w koszarach w miejscach ich dyslokacji, ale w razie potrzeby są gotowe w ciągu kilku godzin odpowiedzieć na ewentualne wyzwania i zadać wrogowi dotkliwych strat.

„Zachowujemy się bardzo taktownie i ostrożnie. Nawet w tym gorącym okresie, rozumiejąc, że są tam skoncentrowane [obce wojska na terenach graniczących z Białorusią] nie wycofaliśmy naszych wojsk z miejsc stałego stacjonowania. Były w koszarach i są tam nadal. Ale na komendę są gotowe do wyruszenia w ciągu trzech godzin. Nie wydałem takiego rozkazu i nie ma takiej potrzeby, – powiedział Łukaszenka. – Ale są plany obrony Białorusi. W najbliższym czasie (wiemy już, jakiego dodatkowego sprzętu potrzebujemy) dogadamy się z Putinem i przekierujemy tutaj z Rosji odpowiednią broń, która może zadać tak ogromne szkody, że ani Polacy, ani Litwini nie będą chcieli z nami walczyć”²⁵.

---

²⁴ *Посещение республиканских соревнований среди юношей и молодежи по биатлону и лыжным гонкам*, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/poseshchenie-respublikanskih-sorevnovaniy-sredi-yunoshey-i-molodezhi-po-biatlonu-i-lyzhnym-gonkam>, [dostęp: 31.03.2023].

²⁵ *Голосование на республиканском референдуме по изменениям и дополнениям в Конституцию Беларуси*, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/golosovanie-na-respublikanskom-referendume-po-izmeneniyam-i-dopolneniyam-v-konstituciyu-belarusi>, [dostęp: 31.03.2023].

11 marca 2022 r. Rozmowy z prezydentem Rosji Władimirem Putinem.

Przywódcy państw szczegółowo omówili sytuację na świecie, w regionie, ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy. Jednym z głównych tematów w tym kontekście był postęp w rozmowach na Białorusi oraz stanowiska strony rosyjskiej i ukraińskiej. Aleksander Łukaszenka powiedział, że Białoruś nikogo nie zaatakowała, tylko dokonała w ciągu kilku godzin uderzenia wyprzedzającego, jak to wcześniej chciały zrobić siły zbrojne Ukrainy na terytorium Republiki.

„Pokażę teraz, skąd przygotowywano atak na Białoruś. I gdyby sześć godzin przed operacją nie było uderzenia wyprzedzającego na pozycje (cztery pozycje, pokażę teraz, przyniosłem mapę), to zaatakowałiby nasze wojska – Białorusi i Rosji, które były na ćwiczeniach. Więc to nie my rozpoczęliśmy tę wojnę. Mamy czyste sumienie. Dobrze, że to zaczęliśmy. Broń biologiczna, największe elektrownie atomowe... I wszystko to było gotowe do wysadzenia”²⁶.

17 marca 2022 r. Wywiad dla japońskiego kanału telewizyjnego TBS.

W wywiadzie Aleksander Łukaszenka mówił o sytuacji w Ukrainie, sposobach rozwiązania konfliktu i stanowisku Białorusi w tej sprawie. Powiedział, że w przededniu konfliktu rosyjsko-ukraińskiego strona białoruska zrobiła wszystko, by nie dopuścić do konfrontacji zbrojnej, przypominając, jak była gotowa zamknąć granicę między Donbasem a Rosją z białoruskimi pogranicznikami. Stwierdził, że strona ukraińska jako pierwsza zajęła wrogie stanowisko, zamykając możliwość poruszania się w ukraińskiej przestrzeni powietrznej. Stwierdził również, że strona ukraińska przygotowywała bojówki przeciwko Białorusi i nadal to robi, dostarczając materiały wybuchowe i broń grupom terrorystycznym na terytorium Białorusi.

„Tak więc nie atakujemy Ukrainy, nie bombardujemy Ukrainy. Jesteśmy zwolennikami negocjacji. Chcemy, by te negocjacje zakończyły się w tej sali [rozmowa odbyła się w Sali Zielonej Pałacu Niepodległości, gdzie w 2015 roku trwały negocjacje w formacie normandzkim i wypracowano porozumienia mińskie w sprawie uregulowania konfliktu w Ukrainie – M.B.]. Symboliczne jest to, że w tej sali podpisano wtedy porozumienia mińskie w sprawie Ukrainy. Dlatego jesteśmy zwolennikami negocjacji. Chcemy, aby panował tam pokój. Jeśli tam nie będzie pokoju, to z czasem nie będzie pokoju i na Białorusi. Takie jest nasze stanowisko”. Zapytany o możliwość udziału Białorusi w akcjach

---

²⁶ Переговоры с Президентом России Владимиром Путиным, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/rabochiy-vizit-v-rossiyskuyu-federaciyu-1646909867>, [dostęp: 31.03.2023].

przeciwko Ukrainie powiedział: „Jeśli tylko Ukraina będzie kontynuować eskalację przeciwko Białorusi, odpowiemy. Chodzi mi o to, że w momencie konfliktu 23–24 lutego planowali oni uderzenie na terytorium Białorusi. Mówiłem o tym. Z czterech punktów. Zapobiegliśmy temu. Naruszają naszą granicę państwową – samolotami, helikopterami i tak dalej.”²⁷

24 marca 2022 r. odbyło się spotkanie dotyczące wyników udziału białoruskich sportowców w XXIV Zimowych Igrzyskach Olimpijskich w 2022 roku oraz perspektyw rozwoju sportów zimowych.

Łukaszenka wypowiedział się na temat przedstawicieli Ukrainy, którzy korzystając z dyplomatycznej osłony szpiegowali na Białorusi. Samozwańczy prezydent skomentował także propozycję Polski dotyczącą wysłania na Ukrainę zachodniego kontyngentu pokojowego. Zwrócił też uwagę na bardzo napiętą sytuację w Europie, wyraził obawę przed rozprzestrzenieniem się konfliktu na kraje sąsiednie i wyraził niechęć do obrony suwerenności środkami militarnymi.

„Jest ich tam mnóstwo. Międzynarodowych tych szpiegów... Cała banda, nawet na naszej Ukrainie tam. Widzieliśmy ich – 12 osób. Idź i zobacz. Nie, oni musieli szpiegować, musieli zrobić bałagan na Białorusi. Teraz zostali wyrzuceni. Wiesz – ci ukraińscy „tajniacy”, którzy pracowali pod dyplomatyczną przykrywką. Widzisz, ci polscy faceci są szaleni, zapraszają tego człowieka zza oceanu i zaczynają mu mówić [chodzi o prezydenta USA Joe Bidena – M.B.]: stwórzmy siły pokojowe w liczbie 100 tysięcy i wyślijmy je na Ukrainę przez Lwów. Czy rozumiecie, że to jest trzecia wojna światowa? Myślisz, że pozostaniemy na uboczu, wszyscy biali i puszyści? Z takim waszym charakterem zostaniemy zdeptani butem, zanim jeszcze zdążymy wydać piskliwy dźwięk! A może znowu będę biegał z karabinem maszynowym przed sobą? Nie, chłopcy. Jeśli chce się mieć kraj, trzeba się go trzymać zębami. Lepiej bez broni. Dlatego sytuacja jest bardzo poważna, bardzo napięta. A my musimy to zobaczyć i zrozumieć”²⁸.

5 maja 2022 r. Wywiad dla międzynarodowej agencji informacyjnej Associated Press.

W trakcie wywiadu Aleksander Łukaszenka po raz kolejny skrytykował kierownictwo Ukrainy, a w szczególności prezydenta, krytyka dotyczyła „prowokacji” poprzez odmowę

---

²⁷ *Интервью Лукашенко японскому ТВ: мир на Украине, ядерное оружие в Беларуси, санкции, Китай и США*, <https://www.youtube.com/watch?v=-E99fuhCvr8>, [dostęp: 31.03.2023].

²⁸ *Совещание об итогах участия белорусских спортсменов в XXIV зимних Олимпийских играх 2022 года и перспективах развития зимних видов спорта*, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/soveshchanie-ob-itogah-uchastiya-belorusskih-sportsmenov-v-xxiv-zimnih-olimpijskih-igrakh-2022-goda-i-perspektivah-razvitiya-zimnih-vidov-sporta>, [dostęp: 31.03.2023].

spełnienia warunków Rosji dotyczących zawieszenia ognia. Jako główne zmartwienie określił sytuację na zachodzie (Polska, kraje bałtyckie), gdzie odbywają się ćwiczenia NATO. Niepokój Łukaszenki budziły także rzekome prowokacje ze strony Zachodu i Ukrainy. Nazywając wydarzenia w Buczy oraz inne nieludzkie zbrodnie w Ukrainie zainscenizowanym atakiem brytyjskich służb bezpieczeństwa, wezwał Polskę, Stany Zjednoczone i Wielką Brytanię jako tych, którzy powinni odpowiadać za tę sytuację, która ma miejsce. Nazwał Ukrainę prowokatorką i oskarżył ją o zastraszanie i uciskanie rosyjskiej ludności w Ukrainie. Zazaczył też, że to dzięki Białorusi rozpoczęły się negocjacje. Białoruski prezydent nie pominął również terytorium Donbasu i Ługańska, co do którego stwierdził, że strona ukraińska powinna była dać im prawo do samostanowienia.

Łukaszenka wyraził pewność, że Władimir Putin nie zamierzał i nie zamierza okupować Ukrainy, ale powiedział też o możliwości zajęcia przez FR w latach 2014–2015 terytorium od Doniecka po Naddniestrze i przejścia całej południowej części Ukrainy, lecz prezydent Rosji nie zrobił tego, bo rzekomo chce widzieć przyjazną i zjednoczoną Ukrainę. Cel operacji określił jako pozbycie się Amerykanów, Polaków, Rumunów i tak dalej w niektórych częściach Ukrainy. Mówiąc o możliwości użycia broni masowego rażenia, a konkretnie broni jądrowej, białoruski dyktator powiedział, że taki scenariusz jest nie do przyjęcia. Zwycięstwo Rosji nazwał dystopijnym.

„Ale mówiłem – Rosja jest skazana na zwycięstwo. To nie jest tak, że Rosja nie przegra, Rosja z definicji nie może przegrać, ani zostać pokonana w tej operacji. Trzeba to wziąć pod uwagę. A to, jakiej broni użyje Rosja, mogę przedstawić swój punkt widzenia, zależy nie tyle od Ukrainy, co od was, od NATO. Już tam przekraczacie czerwoną linię.

Znam stanowisko Rosji. Wiem, co Rosja oferuje Ukrainie. Ale dlaczego Ukraina, na której terytorium faktycznie toczy się wojna, działania wojenne, giną ludzie, nie jest zainteresowana tymi negocjacjami, to już inne pytanie. Ale odpowiedź na to pytanie można znaleźć w Waszyngtonie.

Szczerze mówiąc, nie sądziłem, że ten konflikt będzie się ciągnął. A Władimir Putin nazwał to specjalną operacją wojskową, nie wypowiedział wojny. Bo on i wojsko nie mieli celu, by okupować Ukrainę i rzucić ją na kolana – mówił Łukaszenka. – Powiem więcej, po pierwszym konflikcie, pamiętajmy, po Krymie, pierwsze starcie, Ługańsk, Donieck i tak dalej, Rosja nie była bardzo zaangażowana w ten konflikt, ale potem nic. A Putinowi zaproponowano – na moich oczach to było – żeby z Doniecka poszedł aż do Naddniestrza i zajął całe południe Ukrainy, odciął ją od morza, o co teraz walczą. Putin powiedział – nie, nie mogę się na to zgodzić. I miał wielu zwolenników, żeby do tej eskalacji nie doszło. Mógł to zrobić w 2015, w 2014 bardzo łatwo. Byłem tego świadkiem. I tym razem nie zamierzał

i nie zamierza okupować Ukrainy, rzucać jej na kolana. Jednym z powodów jest to, żeby w ogóle nie rozrywać Ukrainy. Żeby w pewnych częściach Ukrainy nie było Amerykanów, Polaków, Rumunów i tak dalej. On tego nie chce. Chce widzieć przyjazną, integralną Ukrainę. W pełni go popieram, takie jest też moje stanowisko. Ale powinien to być kraj, który nie stwarza problemów swoim sąsiadom”²⁹.

9 maja 2022 r. Obchody Dnia Zwycięstwa.

W swoim wystąpieniu A. Łukaszenka wskazał na nurt nazizmu w Ukrainie, która przetrwała i podniosła się z faszystowskiej okupacji przy pomocy zachodnich elit, które obaliły legalny rząd i uzbroiły zwolenników Bandery i Szuchewycza, uczyniły z nazizmu ideologię państwową. Skłóciły ze sobą braci Ukraińców i Rosjan.

„Zwolennicy nazistów mają obsesję na punkcie idei zemsty. Nie są jednak gotowi do otwartej walki ze spadkobiercami narodu radzieckiego. Dobrze wyciągnęli wnioski, widocznie dlatego pompują broń na Ukrainę, walczą z pomnikami, symbolami, weteranami, więźniami obozów koncentracyjnych, a nawet ich rodzinami.

W najstraszniejszym śnie nie można było sobie wyobrazić, że nazizm znów podniesie głowę w tym braterskim kraju, który cudem przetrwał pod butem faszystowskich najeźdźców. I to wasze zachodnie elity pielęgnowały tego potwora, obaliły legalny rząd, uzbroiły po zęby nowych popleczników Bandery i Szuchewycza, uczyniły nazizm ideologią państwową i zepchnęły przeciwko sobie braci Ukraińców i Rosjan.”³⁰

10 maja 2022 r. Spotkanie w sprawie zamówień na obronę państwową Białorusi na rok 2022.

A. Łukaszenka zwrócił na spotkaniu uwagę na skuteczność ukraińskich grup mobilnych oraz na to, że wydarzenia w Ukrainie wyraźnie pokazują, że tylko wojska wyposażone w nowoczesną, wysoce skuteczną i koniecznie potrzebną na danym terytorium broń, środki podtrzymywania życia, paliwo i żywność są w stanie wypełnić swoje zadania. Odnosząc się do białoruskich zbrojeń stwierdził, że nie są one w stanie pokonać NATO, ale mogą spowodować straty państwom graniczącym.

„Po raz kolejny odwołuję się do lekcji i doświadczeń z konfliktu ukraińskiego. Podkreślę: jeśli czołgi, to T-72 są bardzo popularne wśród wojskowych. Nasze zmodernizowane czołgi to dobra broń. A co do lekkich pojazdów opancerzonych Kajman, to też

---

²⁹ *Интервью Лукашенко агентству Associated press: о спецоперации в Украине, ядерном оружии, санкциях*, <https://www.youtube.com/watch?v=405MDkTDkJA>, [dostęp: 31.03.2023].

³⁰ *Торжественные мероприятия в честь Дня Победы*, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/torzhestvennyye-meropriyatiya-v-chest-dnya-pobedy>, [dostęp: 31.03.2023].

zrobiliśmy zwrot ku temu, żeby nasza armia była mobilna. Znów lekcja z Ukrainy. Najbardziej skuteczne, także po stronie Sił Zbrojnych Ukrainy, były grupy mobilne, które błyskawicznie, niespodziewanie zbliżyły się do przeciwnika, który znacznie je przewyższał”, – stwierdził Łukaszenka³¹.

16 maja 2022 r. Udział w szczycie Organizacji Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym w Moskwie.

Na szczycie Łukaszenka przypomniał, że za to, co dzieje się w Ukrainie, odpowiada zewnętrzny wpływ Zachodu, który wykorzystuje nazizm, faszyzm, rusofobię i broń do wzniecania wojny. Stwierdził też, że Ukraina jako pierwsza wykazała nieprzyjazny stosunek do Białorusi i rzekomo zagraża jej bezpieczeństwu narodowemu, wspominając o prowokacji ukraińskiego drona, który prowadził działania rozpoznawcze w przestrzeni powietrznej.

„Jest jasne, że Ukraina została zatruta i podburzona przez nacjonalizm, nazizm, a dowodem [są wydarzenia] w Odessie, kiedy spalono żywych ludzi, przez faszyzm, rusofobię i broń. Zatruli ją czym się dało.”³² Odnotował spójność północnoatlantyckiego bloku polityczno-wojskowego i wezwał do zjednoczenia i wspólnego działania Organizacji Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym.

„Po wyborach na Białorusi w sierpniu 2020 roku Ukraina całkowicie, jak mówią u nas, uległa Zachodowi w kwestii współdziałania z Białorusią. W ciągu ostatnich dwóch lat stale doświadczamy nieprzyjaznych działań ze strony naszego południowego sąsiada. Ukraina była proaktywna w nakładaniu na nas sankcji. To znaczy Zachód nie nałożył jeszcze żadnych sankcji, Amerykanie również. Jako pierwsza zrobiła to Ukraina. Pamiętajmy, że zamknęli niebo, komunikację kolejową. Potem zaczęli szkolić bojowników, podrzucić ich nam. Wtedy broń została wysłana przez granicę. To wszystko jest znane. Przeprowadzili oni prowokacyjne działania lotnicze poprzez rozpoznanie przez ukraińskie drony przestrzeni powietrznej Białorusi. Fakty mówiące o zagrożeniu naszego bezpieczeństwa narodowego są bezsporne.

[...] Bez wcześniejszej konsolidacji naszych krajów, bez wzmocnienia więzi politycznych, gospodarczych, militarnych, możemy jutro nie istnieć. Nasi wrogowie i przeciwnicy

---

³¹ *Совещание по вопросу государственного оборонного заказа Беларуси на 2022 год*, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/soveshchanie-po-voprosu-gosudarstvennogo-oboronno-go-zakaza-belarusi-na-2022-god>, [dostęp: 31.03.2023].

³² *Участие в саммите Организации Договора о коллективной безопасности в Москве*, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/aleksandr-lukashenko-16-maya-primet-uchastie-vo-vstreche-liderov-stran-odkb-i-provedet-peregovory-s-vladimirom-putiny>, [dostęp: 31.03.2023].

systematycznie podkopują nasze punkty zaczepienia i więzi sojusznicze. Częściowo pomagamy w tym Zachodowi. Jestem pewien, że gdybyśmy od razu mówili jednym głosem, nie byłoby tych piekielnych, jak to się mówi, sankcji.

Spójrzcie, jak monolitycznie głośnie i działa Unia Europejska, jak silna jest ich wewnętrzna dyscyplina blokowa. Obowiązuje ona automatycznie nawet tych, którzy nie zgadzają się z podjętymi decyzjami. Powstaje pytanie, kto nam uniemożliwia korzystanie z tego zasobu blokowego. W tym miejscu musimy wziąć z nich przykład. W pojedynkę zostaniemy po prostu zmiażdżeni i rozdarci”³³.

23 maja 2022 r. Rozmowy z prezydentem Rosji Władimirem Putinem.

Aleksander Łukaszenka powiedział, że podczas spotkania było wiele do omówienia w dziedzinie bezpieczeństwa, zwłaszcza wobec faktu, że NATO koncentruje swoje wojska na zachodnich granicach w celu rzekomego późniejszego zajęcia zachodnich regionów Ukrainy i Białorusi. Łukaszenka wyraził przekonanie, że Białoruś i Rosja z powodzeniem rozwiążą pojawiające się problemy bezpieczeństwa oraz że prędzej czy później Rosja i Białoruś wygrają.

„Na Ukrainie niespodziewanie dzieją się ciekawe rzeczy. Dobrze o tym wiecie. My, i wy też, powinniśmy być zaniepokojeni, że oni [politycy] już podejmują kroki w celu rozczłonkowania Ukrainy. Obawiamy się, że są gotowi – Polacy, NATO – wyjść, «pomóc» w zajęciu Zachodniej Ukrainy w ten sposób, jak przed 1939 rokiem. To nas nurtuje nie tylko z punktu widzenia dzisiejszego bezpieczeństwa. Jest to ich strategia również na zachodniej Białorusi. Dlatego uważnie przyglądamy się sytuacji. I jak mówiłem, Ukraińcy będą musieli nas prosić, żebyśmy nie pozwolili na oderwanie się tej zachodniej części i innych części od Ukrainy. Takie jest moje stanowisko. [...] Mamy tu wiele problemów. Ale rozwiążemy je. Nie boimy się niczego. Jak mówiono w dawnych czasach, nasza sprawa jest słuszna i prędzej czy później zwyciężymy”³⁴.

26 maja 2022 r. Spotkanie dotyczące bezpieczeństwa militarnego.

Aleksander Łukaszenka podkreślił, że obecna sytuacja jak nigdy wcześniej wymaga, by wojska były w każdej chwili gotowe do adekwatnej reakcji na militarne zakusy w kierunku Białorusi. Prezydent powiedział, że nawet bez utworzenia dowództwa operacyjnego wzdłuż południowej flanki, białoruskie wojsko jest zmuszone ćwiczyć obronę tych

---

³³ Tamże.

³⁴ Переговоры с Президентом России Владимиром Путиным, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/rabochiy-vizit-v-rossiyskuyu-federaciyu-1653044795>, [dostęp: 31.03.2023].

granic szybko i na bieżąco. Mówił też o gotowości do konfrontacji nawet z największymi państwami.

„Trzeba walczyć umiejętnościami, a nie liczbą, jak powiedział kiedyś nasz słynny dowódca wojskowy. Nabiera to dziś poważnego znaczenia. To pokazuje, że nawet tak mały kraj jak Białoruś może pokonać nawet wielkie mocarstwa – powiedział Aleksander Łukaszenka. – Ale podkreślę to raz jeszcze: gorąca wojna to jest to, co możemy zrobić i zrobimy, nie daj Boże, jeśli będziemy musieli. Konfrontacja informacyjna, która poprzedza gorącą wojnę i towarzyszy każdej konfrontacji militarnej, jest bardzo ważna. Niestety, otworzył się nowy jak to się mówi, trend, nowy front i nie możemy nie zwrócić na niego uwagi. Minister obrony zaproponował nam wtedy otwarcie kolejnego dowództwa operacyjnego – na południowej flance, południowym kierunku naszego kraju. To było w zeszłym roku. Wiedzieliśmy wtedy, że trzeba coś zrobić, ale czas pchał nas tak dynamicznie i tak szybko, że musieliśmy natychmiast stworzyć ten obszar operacyjny. Wraz z zachodem, północnym zachodem, będzie skrzydło południowe.”³⁵

31 maja 2022 r. Wręczenie odznaczeń państwowych dla funkcjonariuszy KGB.

Wręczając medale oficerom KGB, którzy brali udział w operacji specjalnej na rzecz uwolnienia obywateli białoruskich w Ukrainie, Łukaszenka wspominał o dwóch Białorusinach, którzy według niego zostali rzekomo zabici przez ukraińskie służby specjalne. Jeszcze wcześniej obiecywał, że z władzami ukraińskimi załatwi sprawę aż do operacji specjalnej.

„Przyjdzie czas, to i z nimi sobie poradzimy, – powiedział Aleksander Łukaszenka. – Pamiętam, że wtedy powiedziałem, że jeśli nie zwrócą nam naszych chłopaków, to przeprowadzimy operację specjalną, aby uwolnić naszych chłopaków. Komitet Bezpieczeństwa Państwowego otrzymał polecenie przygotowania tej akcji i uwolnienia naszych ludzi.”³⁶

3 czerwca 2022 r. Udział w uroczystości otwarcia IX Miejskiej Polikliniki Dziecięcej.

Odpowiadając na pytania dziennikarzy, Łukaszenka powiedział, że rozpoczyna się rzekomo poważna konfrontacja między prezydentem Ukrainy a wojskowymi tego kraju. Dodał, że wkrótce nie będzie miał kto walczyć po stronie ukraińskiej, a obrona terytorialna nie zastąpi sił zbrojnych i wojskowi mogli to zauważyć. Nazwał Ukrainę wojskowymi

---

³⁵ *Совещание по вопросам обеспечения военной безопасности*, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/soveshchanie-po-voprosam-obespecheniya-voennoy-bezopasnosti>, [dostęp: 31.03.2023].

³⁶ *Вручение государственных наград сотрудникам КГБ*, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/vruchenie-gosudarstvennyh-nagrad-sotrudnikam-kgb>, [dostęp: 31.03.2023].

nacjonalistami, którzy rozwalą łeb każdemu, kto dziś chce rozczłonkować Ukrainę, czego Białoruś nie planuje.

W związku z tym zwrócił również uwagę na wątpliwe umowy i obietnice ukraińskiego kierownictwa wobec Polski, które, w jego ocenie, wywołują negatywną reakcję również w obrębie sił nacjonalistycznych w Ukrainie, w tym wśród wojskowych. „Widzieli, że przyznał status Polakom. A to prowadzi do czego? Brać zachodnich – powiedział Aleksander Łukaszenka. – Dlatego rozpoczynają tę konfrontację między prezydentem a wojskiem. A ja jestem pewien, że ukraińskie wojsko rozwali każdemu głowę. Nie mówię, że naziści – nie naziści. Słuchajcie, to jest pytanie filozoficzne. Ukraińskie wojsko rozwali każdemu głowę, a zwłaszcza «naziki», jak niektórzy ich nazywają, którzy chcą «samowładnej, wolnej Ukrainy». Nie chcą tam nie tylko Rosjan, Białorusinów, ale i Polaków. I rozwalą głowy każdemu, kto będzie chciał dziś rozczłonkować Ukrainę. Nie potrzebujemy tego. Powiedziałem to już dawno temu. Patrzcie, to się spełnia. Powiedziałem wtedy: my i Rosjanie będziemy proszeni o ochronę tej Ukrainy.”³⁷

17 czerwca 2022 r. Wizyta robocza w Bobrujsku, obwód mohylewski.

Łukaszenka powiedział na posiedzeniu seminarium republikańskiego, że Rosja jest zaangażowana w proces negocjacyjny, podczas gdy Ukraina odeszła od rozmów z powodu wpływów amerykańskich i brytyjskich z pomocą Polski. Podkreślił, że Polska już marzyła o zachodniej Ukrainie. Według niego stało się to możliwe dzięki temu, że Amerykanie stali za plecami Polski z finansowaniem, zbrojeniem i przekazywaniem sił zbrojnych. Samozwańczy prezydent podkreślił, że Białoruś nie może dać się wciągnąć w ten konflikt i stworzyć „wojny” i wskazał na znaczenie szkolenia wojskowego i wzmocnienia białoruskiej armii. Aleksander Łukaszenka podkreślił, że sytuacja w Ukrainie jest tragiczna, ale on zawsze traktował Ukraińców z szacunkiem. Wynika to z wielu czynników, m. in. z jego ukraińskich korzeni, faktu, że w tym kraju odbywał służbę wojskową, a także z jego osobistych doświadczeń komunikacyjnych. Według niego tak się złożyło, że w polityce Ukrainy dominujący stał się nacjonalizm, a nawet nazizm. Łukaszenka przypomniał, że taki sam scenariusz zastosowano na Białorusi na początku lat 90. Jednak w przeciwieństwie do Ukrainy, Białoruś „zmiotła to zło” i poszła w inną stronę.

„Dlaczego Ukraińcy odmówili rozmów z Rosjanami? Rozpoczęliśmy ten dialog, byłem w niego zaangażowany, za kark, można powiedzieć, ich tu przyciągnąłem. Dlaczego?

---

³⁷ *Участие в церемонии торжественного открытия 9-й городской детской поликлиники, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/uchastie-v-ceremonii-torzhestvennogo-otkrytiya-9-y-gorodskoy-detskoy-polikliniki>, [dostęp: 31.03.2023].*

Amerykanie powiedzieli: nie, nie będzie żadnych negocjacji. A Brytyjczycy kierują, Amerykanie kierują przez Polaków wiele rzeczy. Chcą [...] coś z tego mieć. Musimy chronić ten kawałek ziemi [Białoruś]. Jak na razie, dzięki Bogu, udaje nam się to. Dla mnie najważniejsze jest to, żeby nie wdawać się w ten ukraiński konflikt, tylko żeby on się jak najszybciej skończył. To są tak ciężko pracujący ludzie, że nie można sobie tego wyobrazić. Ukraińcy, zwykli ludzie, mieszkańcy Ukrainy, to prawdziwy, twardy, odważny, dobry naród. Tak, z ich osobliwymi cechami. My też, wiadomo, nie wszystko jest jednoznaczne. Każdy naród, wszyscy ludzie są inni. Ale to bardzo dobrzy ludzie. Nie daj Boże, dojdą do faszyzmu. U nich tacy przywódcy wzięli władzę. Nie było łatwo to złamać. Udało nam się to bez wojny. Pamiętacie, jakie były zamieszki, jak w Mińsku przewracano i palono samochody. Mieliśmy to w pierwszych latach mojej prezydentury. Nacjoniści nie poddawali się tu za nic. Ale na Ukrainie nie mogli wytrzymać. Ukraina zawsze była bardziej nacjonalistyczna niż Białoruś. Zawsze byliśmy tolerancyjni, internacjonalistyczni, życzliwi. Bo mieliśmy taką historię. Zawsze byliśmy często bici, cierpieliśmy. Napoleon, I wojna światowa, rewolucja, II wojna światowa. Bóg nam pomógł chyba. Porzuciliśmy to w ubiegłym wieku w połowie lat 90. i wybraliśmy inny kurs. Okazało się, że jest to, jak Bóg da, właściwe dzisiaj.”³⁸

21 lipca 2022 r. Wywiad dla Agencji France Presse.

Podczas wywiadu Aleksander Łukaszenka odpowiadał na pytania o to, kiedy zakończy się konflikt w Ukrainie, czy można było go uniknąć i jaka była rola Białorusi w rosyjskiej operacji specjalnej. Łukaszenka w rozmowie z dziennikarzem potwierdził, że wiedział o rozpoczęciu i planach „operacji specjalnej” i nazwał rolę Białorusi w niej największą. Przypomniał, że Białoruś przeprowadziła kilka „bardzo udanych” rund rozmów między Rosją a Ukrainą. Ale Zachód – przede wszystkim USA i Wielka Brytania – zabronił Ukrainie ich kontynuowania. Aleksander Łukaszenka stwierdził, że Rosja została obarczona winą za to, co stało się w Ukrainie, ponieważ to ona jako pierwsza rozpoczęła działania zbrojne. Ale, jego zdaniem, – te wydarzenia zostały po prostu wyrwane z kontekstu. Według niego, Zachód przez te wszystkie lata sztucznie eskaluje sytuację wokół konfliktu rosyjsko-ukraińskiego. Celem było rozpoczęcie wojny przeciwko Rosji z terytorium Ukrainy.

Podczas wywiadu powiedział on, że w pełni popiera Rosję w jej decyzję o rozpoczęciu tzw. operacji specjalnej w Ukrainie. Łukaszenka zaznaczył, że Białoruś nie brała udziału w rosyjskiej operacji, ale jej rola polegała jedynie na ośłanianiu tyłów. Odpowiadając na pytanie dziennikarza, dlaczego Białoruś, mimo najbliższych relacji z Rosją, nie uznała

---

³⁸ *Рабочая поездка в город Бобруйск Могилевской области*, официальный сайт Президента Республики Беларусь, <https://president.gov.by/ru/events/rabochaya-poezdka-v-gorod-bobruysk-mogilevskoy-oblasti>, [dostęp: 31.03.2023].

jeszcze oficjalnie DNR i ŁNR, a także aneksji Krymu, Aleksander Łukaszenka stwierdził, że nie ma takiej potrzeby. Zaznaczył też, że działania militarne w Ukrainie nie są jeszcze wojną ze strony Rosji. „Rozumiem subtelności i niuansy i zgadzam się, że to [rosyjska operacja specjalna w Ukrainie] nie jest jeszcze wojna, choć nazywamy ją wojną. Dlaczego? Bo, jak powiedział niedawno Putin, Rosja tak naprawdę nie prowadzi tam jeszcze wojny. Rosja nie osiągnęła jeszcze środka, jeśli chodzi o jakość działań wojennych.”³⁹ Ponadto, jak dodał, Rosja zaangażowała w operację specjalną tylko regularne oddziały i wyłącznie żołnierzy kontraktowych, podczas gdy Ukraina kilkakrotnie ogłaszała, że mobilizuje swoją ludność.

„Jak tylko rozpoczął się ten konflikt, wiedząc ogólnie, bez szczegółów, co się dzieje i co się stanie, cały dzień dzwoniłem do Zełenskigo i prosiłem go: «Wołodia, proszę usiąść przy stole negocjacyjnym. To nie jest ze szkodą dla ciebie. Porozmawiajcie ze sobą. Każdy pokój jest zawsze lepszy od najlepszej wojny». Te «autorytety», przedstawiciele, masz siedzących tam: Tichanowską i innych. Tichanowska jest «patusem», o niczym nie decyduje. Wiemy, kto za nią stoi i kto o czym decyduje. Stoją za nią i ją kontrolują – Amerykanie i Unia Europejska. Gdybyśmy wtedy nie wytrzymali, to w 2020 roku byłoby u nas gorzej niż w Ukrainie. Przetrwalibyśmy.

Naprawdę popieram Rosję. I nie tylko dlatego, że mamy sojusz z Rosją. I to nie tylko dlatego, że jesteśmy do tego prawnie zobowiązani: podpisaliśmy z Rosją porozumienie o stworzeniu skonsolidowanego zgrupowania sił na kierunku zachodnim, którego sednem jest armia białoruska. Jest to znane od dawna; to nasza doktryna. Nie tylko z tego powodu. Ale dlatego, że widzieliśmy powód tej wojny. Powodem jest to, że wy, gdyby Rosja was nie wyprzedziła, członkowie NATO, zorganizowalibyście się i uderzyli w nią. Ja w to wierzę i Rosja w to wierzy. I tak by się stało.

Wy, NATO, Amerykanie, chcieliście tej wojny. Gdyby Putin nie rozpoczął tej operacji, to wy byście ją rozpoczęli, ale sami się zorganizowaliście. On po prostu was wyprzedził. Takie jest stanowisko Rosji i Białorusi”⁴⁰ – powiedział Aleksander Łukaszenka.

Ponadto odrzucił on płynące z Zachodu oskarżenia Białorusi o agresję wobec Ukrainy. „Wytykacie mi, że jestem agresorem. Ale kim wy jesteście? To wy dostarczacie tam broń. Jest tam 20 tysięcy waszych najemników, w tym z Francji. To wy jesteście prawdziwymi agresorami! [...] Popieram Rosję w tym, że was uprzedzili. Gdyby rosyjscy wojskowi mrugnęli w tym momencie, musieliby zmierzyć się z potężnym uderzeniem ze

---

³⁹ *Ukraine war must end to prevent nuclear 'abyss': Lukashenko speaks in exclusive interview*, AFP, <https://www.youtube.com/watch?v=uDfpbduPS3M>, [dostęp: 31.03.2023].

⁴⁰ Tamże.

strony wojsk NATO, nie Ukrainy. Teraz to nie Ukraina jest w stanie wojny, teraz to wy jesteście tam w stanie wojny: wasi najemnicy i wasza broń. Jesteście więc jeszcze większymi agresorami niż ja” – dodał.

„To nie doda niczego Ługańskowi, Donieckowi czy Krymowi. Ale jeśli Krym, Ługańsk, Donieck będą potrzebowały żywności, cegieł, cementu, odbudowy i innych rzeczy, to im pomożemy. Jeśli będzie to konieczne, zrobimy to. Jeśli to ma sens. Ale o co chodzi dzisiaj, czy przyznają to publicznie, czy nie? W rzeczywistości współpracujemy z nimi. To jak wy współpracujecie z Ukrainą i już podzieliliście Ukrainę na części. Czy wy, Francuzi, jak sądzę, chcecie odbudować Kijów? Czyli już podzieliliście Ukrainę i będziecie ją odbudowywać. A ja pomogę Ługańskowi i Donieckowi. Będę pomagał Krymowi. Współpracujemy z nimi, nie ukrywamy tego.”⁴¹

24 sierpnia 2022 r. Łukaszenka złożył życzenia mieszkańcom Ukrainy z okazji Dnia Niepodległości.

"Jestem przekonany, że dzisiejsze sprzeczności nie będą w stanie zniszczyć wielowiekowego fundamentu szczerych dobrosąsiedzkich stosunków między narodami obu krajów – brzmi przesłanie gratulacyjne. – Białoruś będzie nadal opowiadać się za zachowaniem porozumienia, rozwojem przyjaznych i pełnych wzajemnego szacunku kontaktów na wszystkich szczeblach.”⁴²

Łukaszenka życzył Ukraińcom spokojnego nieba, tolerancji, odwagi, siły, sukcesu w przywróceniu godnego życia. Cynizm tych życzeń tym większy, że, według gazety „Ukraińska Prawda”, 29 sierpnia 2022 roku z Białorusi wystrzelono w kierunku terytorium Ukrainy co najmniej pięć rakiet.

4 października 2022 r. Spotkanie na temat bezpieczeństwa militarnego.

Aleksander Łukaszenka powiedział, że Białoruś bierze udział w specjalnej operacji wojskowej w Ukrainie. Jak później wyjaśnił, udział ten polega na działaniach prowadzonych przez Białoruś w celu niedopuszczenia do rozprzestrzenienia się konfliktu na terytorium Białorusi, a także w celu niedopuszczenia do uderzenia Polski, Litwy i Łotwy na Białoruś pod przykrywką specjalnej operacji wojskowej. Łukaszenka powiedział, że strona białoruska nikogo nie zabija, a białoruskie wojsko nie bierze udziału w operacji na terytorium Ukrainy.

---

⁴¹ Tamże.

⁴² Поздравление народа Украины с Днем Независимости, официальный сайт Президента Республики Беларусь, 24.08.2022, <https://president.gov.by/ru/events/pozdravlenie-narodu-ukrainy-s-dnem-nezavisimosti><https://president.gov.by/ru/events/pozdravlenie-narodu-ukrainy-s-dnem-nezavisimosti>, [dostęp: 31.03.2023].

„Jeśli chodzi o nasz udział w specjalnej operacji wojskowej na Ukrainie, to bierzemy tam udział. Nie ukrywamy tego. Ale my nikogo nie zabijamy. Nie wysyłamy nigdzie naszego wojska. Nie naruszamy naszych zobowiązań”⁴³ – podkreślił białoruski dyktator.

„Nasze zaangażowanie polega przede wszystkim na tym, aby nie dopuścić do rozprzestrzenienia się tego konfliktu na terytorium Białorusi. [...] Jak już mówiłem, nikt nie będzie strzelał Rosjanom w plecy z terytorium Białorusi. To jest nasze zaangażowanie” – powiedział Łukaszenka. „Tak, leczymy. Leczymy ludzi, jeśli to konieczne. Tak, karmimy ludzi. I to nie tylko Rosjan. Karmimy przede wszystkim uchodźców, ludzi biednych, którzy przyjeżdżają do nas z Ukrainy w ilości 400–500 osób dziennie. Jak możemy ich nie karmić, jak możemy ich nie leczyć? To jest nasz udział w tej operacji wojskowej. Nie ma i nie będzie innego.”⁴⁴

14 października 2022 r. Wywiad dla NBC z amerykańskim nadawcą.

Aleksander Łukaszenka udzielił w Astanie wywiadu amerykańskiemu nadawcy NBC. W wywiadzie został on zapytany o to, jak prezydent Rosji Władimir Putin reaguje na rozwijającą się sytuację w Ukrainie oraz czy Białoruś przyłączy się do rosyjskiej operacji wojskowej. Łukaszenka przypomniał, jak kilka dni wcześniej Rosja dokonała precyzyjnych uderzeń na Ukrainę w odpowiedzi na działania w stosunku do mostu krymskiego.

„Zauważyliście, że to potęga. I to bardzo przyzwoita. Ale to nie wszystko. Rosja ma, wiem to na pewno, najnowocześniejszą broń. I nie ma potrzeby posiadania broni jądrowej. Rosja poradzi sobie bez broni jądrowej.”

„Jest on przecież prezydentem ogromnego kraju. Zawsze masz jakieś napięcie. Mówię to państwu jako prezydent. Co do konfliktu ukraińskiego – to co mówicie, że on tam nie wygrywa. W tej wojnie też nie wygrywacie. Przeciwno Rosji na terytorium Ukrainy walczy dziś de facto pięćdziesiąt państw. Tam też nie ma zwycięstwa po waszej stronie. Musimy więc szukać wyjścia z tej sytuacji. I muszę wam powiedzieć, że w przeciwieństwie do was, «zachodniaków», prezydent Putin nie raz proponował opcje. Po prostu nie chcą w tej chwili słyszeć i słuchać, zdaje się. Ale powinni byli. Takie jest też nasze stanowisko. Bezsensowność rozwoju w obecnej sytuacji (jaką jest sytuacja w Ukrainie) dostrzegają też niektórzy członkowie NATO. I to nie niektórzy, ale wielu.

My, jak już wielokrotnie mówiłem, uczestniczymy w operacji wojskowej, co oznacza, że wspieramy Rosję w każdy możliwy sposób. Nasze wsparcie polega na tym, że nasze

---

⁴³ *Совещание по вопросам военной безопасности*, официальный сайт Президента Республики Беларусь, 04.10.2022, <https://president.gov.by/ru/events/soveshchanie-po-voprosam-voennoy-bezopasnosti>, [dostęp: 31.03.2023].

⁴⁴ Tamże.

zachodnie granice, w tym przypadku z Polską i Litwą, nie będą naruszane, a wojska rosyjskie nie dostaną w plecy przez Białoruś. Tak było od samego początku.”⁴⁵

Podsumowanie

Począwszy od 24 lutego 2022 roku przez osiem kolejnych miesięcy Aleksander Łukaszenka oświadczał społeczności światowej, że pozostaje z dala od bezpośredniego zaangażowania w wojnę na Ukrainie. Jednocześnie terytorium Białorusi było od pierwszych dni wykorzystywane jako trampolina do ataku, w tym próby wejścia do Kijowa z terytorium Białorusi. Na terytorium Białorusi zapewniono opiekę medyczną rosyjskim wojskowym, umożliwiono dostęp do linii dostaw broni i wojska. Białoruś i Rosja to państwa sojusznicze. Porozumienia w ramach tego sojuszu zakładają ścisłą integrację polityczną i gospodarczą, a doktryna wojskowa tego sojuszu uznaje każdą akcję militarną przeciwko jednemu z uczestników za atak na państwo sojusznicze jako całość.

10 października 2022 r. białoruski dyktator ogłosił powołanie „wspólnego białorusko-rosyjskiego zgrupowania wojskowego” jeszcze bardziej zaostrzając sytuację na północnej granicy Ukrainy. To oznacza zwykle ogólne wzmocnienie gotowości bojowej: intensyfikację działań rozpoznawczych, ustawienie podsystemów komunikacyjnych i operacyjnych oraz ewentualnie częściową mobilizację pod pozorem sprawdzenia zdolności bojowych i gotowości wojsk.

Po sfałszowanych w 2020 roku wyborach, wspierany przez Putina polityczny los Łukaszenki znalazł się w rękach Kremla. Łukaszenka podpisując wszelkiego rodzaju umowy „integracyjne” faktycznie zrzekł się dużej części swojej suwerenności gospodarczej i obronnej na rzecz Kremla. Po praktycznym skoordynowaniu polityki zagranicznej Białorusi z Rosją, kolejnym etapem jest stworzenie wspólnego dowództwa wojskowego z Rosją, na co Białoruś nigdy wcześniej nie wyraziła zgody.

Białoruska armia liczy około 65 tysięcy żołnierzy, z czego około 20 tysięcy to personel pomocniczy i kadeci. Innymi słowy, mowa o 45 tysiącach regularnych żołnierzy. Białoruskie oddziały nie mają doświadczenia w prowadzeniu działań wojennych. Morale armii są niskie ze względu na kontratak w wojnie przez stronę ukraińską, czyli operację wyzwolenia tymczasowo okupowanych terenów i zniszczenie infrastruktury krytycznej. Te czynniki wskazują, że udział wojsk białoruskich byłby mało efektywny, a raczej nawet szkodliwy dla prowadzonej przez Federację Rosyjską tzw. specjalnej operacji wojskowej.

---

⁴⁵ *Watch In Full: NBC News Exclusive Interview With Belarusian President Alexander Lukashenko*, NBS News, <https://www.youtube.com/watch?v=lrmdGBCZILY>, [dostęp: 31.03.2023].

Sytuacja, w której Łukaszenka ogłosiłby mobilizację lub wysłał białoruskie wojska do walki na Ukrainie, mogłaby być niebezpieczna dla rosyjskiego prezydenta. Pomimo tego, że liderzy opozycji, protestujący są w więzieniu lub za granicą, takie zachowanie może być obarczone dużym ryzykiem politycznym. Może to zmniejszyć i tak już niski poziom zaufania społecznego do Łukaszenki i zdestabilizować reżim, a także wywołać jeszcze ostrzejsze sankcje ze strony Zachodu, które zaszkodzą i tak już słabej gospodarce. Z sondażu brytyjskiego think tanku Chatham House wynika, że tylko 3% Białorusinów uważa, że Białoruś powinna iść na wojnę z Rosją przeciwko Ukrainie. Jednocześnie większość respondentów jest przeciwna ostrzeliwaniu Ukrainy z terytorium Białorusi (67%) i ogólnie przeciwna wykorzystywaniu terytorium Białorusi jako bazy do wojny z Ukrainą (52%). Ponadto po stronie armii ukraińskiej walczy Pułk Kalinowskiego, który liczy ok. 1,5 tys. osób. To, w połączeniu z niepopularnością prezydenta, spowodowałoby wybuchy niezadowolenia w społeczeństwie białoruskim.

Powyższe wskazuje na to, że Łukaszenka nie ma już własnego stanowiska. Próbuje on dystansować się od tematu udziału Białorusi w wojnie z Ukrainą i przekonać, że Białoruś nie walczyła i nie będzie walczyć. Ale to, co się dzieje w kraju i w Ukrainie, mówi coś zupełnie przeciwnego. Zdając sobie sprawę, że nawet w podzielonym społeczeństwie białoruskim panuje zgoda, że wojna jest niedopuszczalna.